

Ob Krimski jami

Zaradi pomembnosti govora Spomenke Hribar, se je občinski odbor SZD odločil, da ga skoraj v celoti objavi.

»Nekaj čudnega se dogaja dandanes: vsepovsod vznikajo grobovi, kakor da jih prej ni bilo. Toda bili so. Le vedeti zanje nismo smeli ali hoteli. Te

grobove je zakrivalo zavestno hotenje **pozabiti**, de-lati se, kakor da ni bilo nič, pa tudi »zatajiti« jih, stisniti lastno bolečino v prsih, požreti solze, da bi sploh mogel preživeti v družbi, ki je gradila na prikrivanju, laži, sprenevedanju. Toda mrtvi človek ni »nič«. Po nenapisanih zakonih človečnosti, zakonih, po katerih človek sploh je človek, mrtvega ni mogoče zatajiti, zanikati, kakor da ga sploh ni bilo. Posvečenost mrtvih je močnejši zakon o katere koli volje in samovolje živega, ki bi hotel še mrtve vpreči v svoj voz moči in oblasti. Posvečenost mrtvih zahteva pieteto, spoštovanje, priznanje, in samopremislek.

Ničesar krive žrtve

Res je, kakor da bi grobovi po slovenski zemlji vznikali na novo. Toda Krimski jama se od drugih grobov, tistih v Kočevskem Rogu ali na Teharjih in kdo ve kje še vse, bistveno razlikuje. V tej jami niso pogreznjeni izdajalci, pa razumimo to besedo, kakor koli že hočemo. V Krimski jami so dotrpele nedolžni ljudje: kmečki gospodarji in fantje, pa dekleta in žene, ljudje, ki od svojih sonarodnjakov in prvih partizanov niso pričakovali nič hudega,

ljudje, ki so bili proti okupatorju in za bojevanje proti njemu; v njej so tudi partizani. Imeli pa so ti ljudje eno samo »napako«: niso bili po meri revolucije, ki je prav tedaj, v letu 1942, začela jemati svojo mero. Ali so rešenci z vlaka, ki so ga partizani napadli pri Verdu, z vlaka, na katerem jih je okupator peljal v koncentracijsko taborišče – izdajalci, ki bi zaslužili smrt? Prav gotovo ne. Tisti, ki se svojim »rešiteljem« niso želeli pridružiti in so želeli samo domov, so končali v tej strašni jami, ki seže do pekla človeške zlobe.

Občutek ogroženosti od partizanov

Zato je ta, Krimski jama dokaz da se je med okupacijo pri nas začela akutna, krvava državljanska vojna.

Nasprotje med komunizmom in antikomunizmom je bilo že pred vojno, z euforično zanesenostjo enih in besno protipropagando drugih – to je treba vedeti. Toda akutna, državljanska vojna se je razbjesnela med okupacijo. Začela se je tiho, potuhnjeno. Vedeti moramo, da italijanski okupator

– o nemškem ne govorim, Nemci so začeli s krvjo – Italijani pa do roške ofenzive, ki se je začela 15. julija 1942, niso **toč okrog** pobijali civilistov. Niso ponoči potrkali na vrata zato, da bi odpeljali gospodarja. To so počeli partizani. Ljudje, ki so jih v začetku sprejemali odprti srci in rok, so počasi postali nezaupljivi, nato opretni, nato so se dogovorili, kako se bodo obvarovali nočnih obiskov... nato so se oborožili v t. i. vaške straže. In potem se je počasi začelo nesmiselno, nerazumljivo, brezumno pobijanje ljudi enega naroda. Dolga leta so ljudje živeli v strahu; noči so bile čas strahu in prisluškovanja, ali bo kje v nočno tišino zalajal pes – to je bil znak, da prihaja **hudo**. Da prihaja ne božja šiba, ampak človeška roka, ki ne pozna usmiljenja. Zlom revolucije se je dogajal v teh tihih in prestrašenih nočeh. Zlom, ki smo ga faktično doživeli sicer šele letos na svobodnih volitvah, se je v principu dogodil s prvim takšnim ubojem. Zakaj uboj človeka je tisto čez, je prestopljena meja, meja, ki je človek kot človek ne bi smel prestopiti.

Kajti človek lahko sočloveka ubije, ne more pa mu vrniti življenja, zato je prav smrt tisti prag, na katerem bi se moral ustaviti. Kdor se na tem pragu

OBČINSKI ODBOR SDSS

Za delovna mesta

Na rednih srečanjih socialdemokratin in socialdemokratov naše občine vsak torek ob 19. uri v prostorih občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg mladinskih delovnih brigad 14, smo vedno znova trčili ob trenutno najbolj pereč problem: ob naraščajočo brezposelnost in s tem socialno ogroženost vedno večjega števila ljudi. Pogovor z direktorjem Zavoda za socialno delo, z g. Lepošo, je potrdil aktualnost tega problema, saj čedalje več ljudi prosi začasno ali enkratno denarno pomoč.

Če že ni rednih delovnih mest, je potrebno poiskati začasne rešitve. Tako se je rodila ideja o borzi dela, posredovanju zaposlitev od nekaj ur do več mesecev.

Sodelovanje z moščanskimi socialdemokrati pa je prineslo neizmerno obogatitev te zamisli. V mesecu septembru je bil ustanovljen **SINDIKAT NEZAPOSLJENIH IN SOCIALNO OGROŽENIH SLOVENIJE**. Novi sindikat je nestransko, izrazito interesna organizacija, namenjena nezaposlenim in socialno ogroženim, ki potrebujejo pravne nasvete in pomoč pri iskanju začasne zaposlitve. Njegov predsednik je Andrej Magajna. Moščanski socialdemokrati bodo sindikatu začasno nudili prostore in ostale pogoje za delo v **Mostah, Ob Ljubljani 42**. Uradne ure so ob delovnih od 11. do 13. ure, številki telefonov pa sta: **443-407 in 447-738**.

Tako! **Zdaj ste na vrsti vsi, ki nudite zaposlitve**, da potrdite pravilnost naših dejanj. Brez trga delovne sile ni pravega napredka niti v podjetništvu.

Problemov pa je še veliko in vsak od vas lahko prispeva delček k njihovemu reševanju. Kdaj in kje pa sem se napisala.

Maja Remškar, dipl. fizik
Za odbor SDSS Ljubljana Vič-Rudnik

SKZ o varstvu okolja

V občinskem programu SKZ je kar v dveh točkah omenjeno varovanje narave, torej zemlje, vode in zraka pred prevelikim onesnazevanjem.

Zavedamo se namreč, da samo počiščen lastni prag in okolica ter odpeljane smeti še niso dovolj, da ustrežemo naši skupni zahtevi in dolžnosti varovanja narave. Kajti vse te smeti se kopičijo na drugem mestu in postajajo ekološka bomba, saj prodirajo v zemljo od koder črpa moč za enkratno pitno vodo.

Prav zato opozarjamo, da je edini izhod, zmanjšanje smeti na minimum. Smeti je potrebno sortirati že doma. Vse organske na deponijo ali živalim. Sosedovim, če ni domačih! Zaključena vaška ali krajevna področja naj združijo kontejnerje ter jih primerno označijo. Spoštovanje oznak na kontejnerjih, pa

tudi nadzor nad divjimi odlagališči morajo prevzeti sosedje in vsi krajan. Kršilce pa je potrebno denarno kaznovati in tako zbrani denar bo znižal objektivne stroške odvoza smeti, ki naj bi se odvažale po potrebi, torej po naročilu.

Kmetje zagovarjamo korenite spremembe pri odvozu smeti, saj že od nekdaj »varčujemo« z njimi in jih v veliki večini že sami doma predelamo, tako da ostanejo samo še konzerve in kosti. Odvoz pa plačujemo po ceni za kvadratni meter stanovanjske površine, kot tisti, ki mečejo vse v isti koš.

Zavedamo se, da je to le majhna količina smeti, in da bo potrebno ukrepati tudi v industriji in nenazadnje tudi v najrazličnejših skladiščih kot npr. CZ, kjer se hranijo raznovrstna dekontaminacijska in druga kemična sredstva katerim je rok že potekel in nihče ne ve kaj bi počeli z njimi. Velika sprememba pa bi to bila v kulturni in ekološki zavesti, kajti prepričani smo, da bo bolje, da se za te korake čimprej sami odločimo prostovoljno, kot pa, da nas razmere same v to prisilijo, ko bo prepozno.

Da gre življenje v to smer pa se je večkrat pokazalo in se kaže tudi v Sloveniji (Dravsko Polje, pomori rib...)

Predlagamo, da so nosilci pobude po zasedkih in KS, Zeleni, SKZ in vsi ostali, ki se že zavedajo, da je to mogoče najresnejši problem našega preživetja in ohranitve življenja tudi v moji vasi ali mestu. Storimo torej konkreten korak in omogočimo življenje tudi svojim potomcem.

DRAGO STANOVNIK

Podpora mestnemu izvršnemu svetu

Občinski odbor DEMOS-a Ljubljana Vič-Rudnik je obravnaval problematiko okoli javnega podjetja SNAGA, ter dal svojo podporo mestnemu izvršnemu svetu, da čimprej izpelje predvideno reorganizacijo tega javnega podjetja, saj smo prepričani, da bo to v interesu vseh meščanov Ljubljane.

Hkrati v občinskem odboru opozarjamo, da

se primer politizira, kar pa s podjetjem SNAGA nima nič skupnega. Prepričani smo, da mestna vlada tega ne bo dopustila in bo predvideno reorganizacijo v javnem podjetju SNAGA izpeljala v okviru, kakršnega civiliziran svet že dolgo pozna.

Občinski odbor DEMOS
Ljubljana Vič-Rudnik

Pred kongresom

Pred nami je 14. kongres ZSMS-LS, ki bo 3. novembra 1990 v Zagorju. Predstavljamo vam nekaj tez iz osnutka programskih dokumentov z namenom, da vas z njimi vsaj delno seznanimo in vključimo v razpravo. **Svoje predloge in pripombe pošljite na naslov: ZSMS-LIBERALNA STRANKA LJUBLJANA VIČ-RUDNIK, TRG MDB 14, 61111 LJUBLJANA.** Lahko pa jih boste predstavili na seji konference, ki bo v zadnjem tednu oktobra. Za kakršne koli informacije se lahko obrnete tudi na telefonsko številko 213-974, kjer smo vam vsak dan na razpolago med 8. in 14. uro.

LIBERALIZEM ZDAJ BOLJ KOT KDAJKOLI?

Liberalizmu pripada čast, da je bil tako kot komunistično vladavino kot pod vladavino Demosa označen kot glavni nasprotnik tistih, ki so na oblasti. Od kod ta jeza na liberalizem? Zato, ker je liberalizem v osnovi skeptična drža, ki jo preveča nezaupanje do vseh velikih projektov, pa naj se jim reče Socializem, Nacija ali Demokracija. Liberalizem se nikoli ne pusti ujeti pate-tiki velikih dejanj, zmeraj raje usmeri pozornost v podrobnosti, ki ostajajo na robu, na pol prezrte: kdo plačuje ceno za velika dejanja; katere interese, skrbi smo v zaslepljenosti z velikimi odločitvami potisnili na rob? Zato liberalizem tudi same demokracije ne povziguje v malika; zavzema se zanjo, ker je edini politični projekt, ki ve za svojo mejo...

TAKOJ NA VOLITVE V DVODOMNO SKUPŠČINO

Po sprejemu nove ustave je treba takoj razpisati nove volitve. Zavzemamo se za oblikovanje dvodomne

skupščine: državni zbor in zbor regij. Na volitvah v državni zbor, ki šteje 80 poslancev, lahko kandidirajo vse politične stranke, ki so registrirane na območju Republike Slovenije. Rezultati glasovanja se izračunavajo po proporcionalnem načelu, kar pomeni, da vsaka stranka dobi v parlamentu toliko poslanskih sedežev, kolikor odstotkov glasov je dobila na volitvah.

Zbor regij ima prav tako 80 poslancev, sestavljen je po paritetnem načelu (vsaka regija ima enako število poslancev), voljen pa po večinskem načelu (če ima regija, na primer, osem poslancev v tem zboru, je razdeljena na osem volilnih enot, izvoljen pa je tisti poslanec, ki dobi v prvem krogu absolutno večino oddanih glasov ali pa največ glasov v drugem krogu)...

REGIONALNA SLOVENIJA IN LOKALNA SAMOUPRAVA

V novi ustavi je treba poimenovali opredeliti zgodovinsko oblikovane regije (Prekmurje, Koroška, Štajerska, Dolenjska, Notranjska, Bela krajina, Zasavje, Gorenjska, Primorska, Istra, Ljubljana – konkretna opredelitev regij je stvar strokovne razprave), ki so osnova za regionalno članitev Slovenije tudi na administrativno-upravnih ravni in okviru, v katerem je mogoče razumno usmerjati razvojne procese in organizirati sistem lokalne uprave in samouprave. Regije so osnove za oblikovanje zbora regij, ki ima enake pristojnosti kot državni zbor republiške skupščine. Zavzemamo se tudi za opustitev obstoječega komunalnega sistema in za oblikovanje sistema lokalnih enot (občin) v približni velikosti nekdanjih župnij, ki bodo delovale po načelih lokalne samouprave.

Posebno pozornost posvečamo lokalnim ravnam in tisti politiki na lokalnih ravneh, ki neposredno zadeva vsakodnevno življenje ljudi. Zato se bomo zavzemali:

- za organizacijo in institucionalno ločitev organov, ki izvajajo osrednjo oblast na lokalnih ravneh od organov lokalne samouprave. Organizacija in izvajanje oblasti bi bila poverjena regionalnim organom, lokalna samouprava pa občinam;
- za ponovno uvedbo mest v sistem lokalne organizacije oblasti in lokalne samouprave; mesta bi imela status »mestnih občin« z večjimi pristojnostmi kot običajne občine;
- za to, da organi lokalne samouprave in regionalne oblasti izgubijo večino funkcij, ki zadevajo poseganje v gospodarstvo. Mehanizme posrednega vplivanja in

korekcije gospodarskih tokov bi oblikovali na regionalnih ravneh. Regije morajo imeti lastne viire prihodkov, vendar morajo biti pri obdavčevanju prebivalstva omejene z osrednjo zakonodajo...

SLOVENIJA BREZ VOJSKE

Danes se oblikuje nova varnostna politika Slovenije. Najboljša varnostna politika pa je tista, ki zagotavlja mir, tega pa ni mogoče graditi na vojaški sili, temveč le s politiko miru. Slovenija bi s popolno odpravo vojaškega aparata pomembno prispevala k varnosti in sodelovanju ter uveljavljanju novih oblik sožitja v srednji Evropi, svetu pa bi se predstavila kot država, ki goji kozmopolitsko razumevanje miru v svetu. Miru, ki ga ni mogoče doseči z zapiranjem v nacionalne vojaško-obrambne sisteme. Slovenija pa potrebuje garancijo, da je nobena od njenih oboroženih sosed ne bo ogrožala. Zato mora predlagati eksperiment družbe brez vojske, potrditev eksperimenta pa doseči v OZN. Temu sledi dejanska demilitarizacija v nekaj letih, ki bi zajela umik vsega vojaškega potenciala z ozemlja Republike Slovenije, odpravo vojaške obveznosti, odpravljanje oziroma prestrukturiranje proizvodnje za vojaške namene v proizvodnjo za civilne oziroma miroljubne namene, ustanovitev mirovnega ministrstva, ukinitve vojaškega pravnega sistema in spremembo namembnosti »obrambnih« organov izključno za civilne zaščitne namene...

ŽENSKAM PRIPADA POLOVICO ODLOČANJA

Stranka liberalcev bo svojim članicam omogočila enak vpliv na politične odločitve ter uveljavljala načelo enake zastopanosti žensk znotraj lastne organizacije, vključno z listami za skupščinske volitve. Za postopno doseganje cilje udeležbe žensk (50%) ZSMS-LS kot spodnjo mejo (začasno) določa 30%-no udeležbo žensk v organih stranke in na svojih listah za skupščinske volitve. Predlagali bomo posebno določbo novega volilnega zakona, po kateri naj bi bil eden od pogojev za udeležbo na volitvah najmanj 20-odstotna zastopnost žensk na strankarskih listah. Zavzemali se bomo za sistem socialnih pravic in delovno zakonodajo, ki bosta ženskam omogočala, da bodo v enaki meri kot moški lahko prehajale iz sfere zasebnega v javno in politično ter obratno, kar je nujen pogoj za enako udeležbo žensk pri političnem odločanju...

ŠOLA V SREDIŠČU PRIHODNOSTI DEMOKRACIJE

V duhu tradicije liberalizma zahtevamo popolno uveljavitev laične šole v javnem šolskem sistemu. Šola ne sme in ne more biti mesto za konfrontiranje ideoloških, religioznih, ali celo političnih ekskluzivizmov, kar pa seveda ne pomeni, da ni treba poskrbeti za ustrezno raven informiranja učencev tako o religiji kot o različnih filozofijah itd., ki predstavljajo kulturno dediščino stoletij.

V skladu s težnjo po čim višji in čim boljši izobraženosti najširših slojev prebivalstva, je nujno zvišati delež družbenega proizvoda za šolstvo, kajti gre za »najbolj ekonomsko« investicijo, ki je hkrati investicija prihodnost, v demokracijo in konec koncev v nacionalni obstoj, ki je v večji meri kot od številčnosti naroda odvisen od kulture in kreativnosti ljudi. Ob tem, da je treba čim večjemu številu učencev omogočiti prost vstop v gimnazije in politične srednje ter potem na višje in visoke šole, je treba obrtniške in industrijske šole vrniti obrti in industriji. Slednjič pa je nujno razviti trenutno zakrnel sistem izobraževanja odraslih, ki mora, poleg prekvalifikacij predvsem nezaposlenih, ponuditi možnost vzpona na vrhove sodobne znanosti in kulture vsem, ki so kljub sposobnostim bili za to možnost prikrajšani...

KULTURA NA GLAVNEM TIRU

Če Slovenija želi postati samostojna in učinkovita država, če nočemo Slovenci iz naroda postati narodnost, če se hočemo samozavestno in enakovredno vključiti v Evropo, potem kulture ne moremo in ne smemo odpraviti na stranski tir. Dosledno moramo vztrajati pri Unescovem priporočilu, da je za normalno delovanje nacionalne kulture, na vseh področjih potrebnega najmanj 1.5% družbenega proizvoda. Največja katastrofa za slovensko kulturo pa bi bili veliki nacionalni projekti, utemeljeni na ideoloških (katoličnem) ali estetskih (konzervativnem) temeljih. Kulturi je potrebno predvsem omogočiti, da se razvije sama, oskrbeti ji je treba le ustrezne pogoje, in to v prvi vrsti posameznikom in skupinam, ki se z ustvarjalnostjo ukvarjajo profesionalno...

Upamo, da vas bodo predstavljeni izvečki spodbudili k aktivni vključitvi v predkongresne razprave. Kompletno programske usmeritve ZSMS-Liberalne stranke lahko dobite na že v uvodu omenjenem naslovu.

ne ustavi, je svojo bitko izgubil, prej ali slej se to izkaže.

Da ne bi prestopili meje, praga človeku dovoljenega!

Danes postavljamo vprašanja o odgovornosti tistih, ki so revolucionarno morijo začeli. Na ta vprašanja bo seveda treba odgovoriti. Prav naša generacija, mi živimo, smo odgovorni za to, da se nacionalno spomin popolni. Imena krvnikov na eni in na drugi strani, kajti na obeh straneh so bili, bodo zapisani v naši zgodovini. To pa je tudi vse, kar moremo, moramo in smemo narediti, če hočemo, da se državljanski spor konča in ne preraste znova čez mero, ko ga ni mogoče več obvladovati.

Maščevanje rodi maščevanje, sovraštvo rodi sovraštvo. Zrelost posameznika, posamezne osebe, in zrelost neke družbene ali narodne skupnosti je razvidna prav iz tega, koliko in ali sploh je sposobna prekiniti verigo sovraštva, v katero je bila nekoč ukleta in zdaj šele popuša. Na osebni ravni govorimo o odpuščanju – le-tega so sposobni samo zares močni duhovi in odprta človeška srca – na

družbeni ravni pa govorimo o zavestni odločitvi nekega naroda, da bo svojo zgodovino vzel nase in storil vse, da se ne ponovi. Da se zgodovina ne bi ponovila, moramo paziti na to, kako odpiramo nekdanje rane, kako obujamo spomin. Da se nam ne bi zgodilo, da bi hkrati s spominom obudili tudi nekdanja sovraštva. Vedeti moramo, da je sovraštvo brezmejna energija, ki je, če se je sprosti preveč, ni mogoče obvladati. Da ne bi prestopili meje, praga človeku dovoljenega! »Bili sodnik je vendar božje!« je zaklical slovenski pesnik in kristjan Božo Vodusek pred več kot šestdesetimi leti toda njegov glas, dovolj zgoden, da bi preprečil morijo, če bi ga bili ljudje zares slišali, se je izgubil.

Naj se ne izgubi več! Prepustimo sodbo zgodovini, prihodnosti, kristjani Bogu. Nezmotne, brezprizivne sodbe človek kot človek ne zmore, lahko pa s takšnimi sodbami zbujajo novo sovraštvo iz pepela že ugašenega. Zdravnik čisti rano pazljivo, s svojimi instrumenti. Kdor čisti in celi rane neke družbe, ima za instrumente besede. Zato je treba besede postavljati pazljivo. Zakaj beseda ni kar tako, beseda tudi ubija. Rane in krivde pa so še žive. To še vedno boli. Zato naj se tisti, ki so nepazljivi pri

celjenju ran našega naroda, zavedajo svoje soodgovornosti.

Vsako prehiteno k nekakšni popolni spravi, k temu, da bi vsi sprejeli eno samo interpretacijo medvojne in povojne dogajanja kot nekakšno »objektivno resnico«, spet eno samo, kljub dobremu namenu dela več škode kot koristi in lahko povzroči ponovno razburkanje čustev in strasti, kar bi nas ponovno zapeljalo v delitve, ne v spravo. Ko nas različna interpretacija grozi vojne in revolucije ne bo več bolela, in bomo v tem smislu spravljani, o spravi ne bo nihče več govoril.

O spravi govorimo in si je želimo tedaj, ko dejansko še nismo ravnodušni do preteklega, ko torej še traja razpor in spor znotraj slovenskega naroda. Zato sprava ni nekakšno splošno »bratstvo«, ampak naš zavesten, hopen pristavek, da živimo skupaj, različni, kakor smo. Sprava je v sobivanju različnih ljudi z različnimi političnimi opcijami in resnicami. Kdor bi hotel prehitro ta razpor zabrisati, na hitro odpraviti – dokler se po zakonih življenja ta slovenski razpor in spor ne preseže – ta bi nas ponovno razbijal in ranjeval.

Zato bodimo strpni drug do drugega, dopustimo različnost naših resnic! Zato pa smo soodgovorni. Vsi in vsakdo posebej. Kajti, ne pozabimo, malo lahko naredimo dobrega, veliko pa nepopravljivo zlega.

Usodna danost našega življenjskega prostora

Slovenci smo imeli nesrečo, ker prebivamo na prostoru, kjer sta neodvisno od njegovih prebivalcev – trčila fašizem in boljševizem. Naš narod se je zato razklat na dvoje. Ta nerazpoložljivost človeka, njegova nemoč, da bi absolutno opredeljeval pogoje, v katerih prebiva in predvsem tiste, v katerih se rodi, je hkrati tudi tisto, kar ga do neke mere opravičuje oziroma kar je vzrok, da je človek lahko samo po človeško kriv. Ne pa absolutno kriv. Čas od leta 1941 do 1946 je čas največjega napora slovenskega naroda. V tem času smo se uprli fašizmu in boljševizmu. Žal smo se pri tem tudi sami razklati na dvoje, vendar je to naša zgodovina, ki jo moramo vzeti s spoštovanjem, pa tudi z obžalovanjem, nase. Naj se ne ponovi!

Kongresu na pot

Naša stranka je v enem letu prehodila težko pot: izstopila iz ZKJ, se izkazala na volitvah, v skupščini si kot opozicija ves čas prizadevamo držati ogledalo novi oblasti z opozarjanjem na njene napake. Zmanjšali smo strokovni aparat, znižali članarino na 1 odstotek, se programsko in statutarno približali socialistični in socialdemokratski levici v Evropi. Upravičeno smo ponosni na to leto. Člani stranke smo ves čas v stiski, komaj smo se rešili objema »demokracijske centralizma« ZKJ, že smo pod pritiskom revanšističnih teženj delov nove oblasti. Vendar vse to je za večino članov ZKS-SDP prej vzpodbuda kot razlog za pasivnost, umik ali upadanje poguma. V slogi je moč, povezani bomo močnejši, vplivnejši, na volitvah uspešnejši. Obstaja realna možnost, da na naslednjih volitvah ponovimo in izboljšamo rezultat ter sodelujemo v vladajoči koaliciji. Krivice in napake sedanje oblasti bomo tako lahko popravili!

Kaj nameravamo storiti?

Z volitvami je stranka prenovitelj odložila breme preteklih napak. Naš jesenski kongres (27. oktobra 1990) bo sicer namenjen predvsem organizacijski preureditvi stranke, vendar moramo ta trenutek tudi povedati, kaj nameravamo storiti.

Priprave in sam kongres morajo ljudem povedati, kaj nameravamo storiti za to:

- da se v Jugoslaviji ohrani mir in uveljavi demokracija
- da se doseže konfederalni status Slovenije in se ji odprejo poti v evropsko povezovanje
- da se z ustavo in zakoni zavarujejo ekonomske, socialne in politične pravice delavcev, žensk, mladine, ustvarjalcev, manjšin vseh vrst, pa tudi solidarnost z vsemi, ki z lastnim delom ne morejo poskrbeti zase
- da se ohrani in razvije naša mlada parlamentarna demokracija in se dopolni z avtonomijo civilne družbe, svobodne javnosti, vladavine prava
- da se obnavljajoča se stagnacija spremeni v premišljeno razvojno prestrukturiranje gospodarstva in družbenih dejavnosti ob varovanju ravnotežja med naravo in družbo.

Končan je naš sestanek z monopola oblasti. Prenovitelji zdaj sestopamo med ljudi in zastavljamo ambiciozni projekt vzpona leve koalicije na oblast.

Novogoriški kongres bo za stranko, ki se je med tem znašla v popolnoma spremenjenih političnih razmerah, pomemben kot kongres, ki bo tudi na organizacijski ravni uveljavil že nekaj let prevladujoče razpoloženje v članstvu stranke, ki zahteva opuščanje tudi zadnjih simbolnih povezav z boljševistično tradicijo v organizaciji in delovanju stranke. To je potrebno poudariti zato, ker je prav ta korak nujna predpostavka za nadaljnje delo pri utrjevanju demokracijske politične in socialne identitete stranke, določanju vrednot in ciljev ter na njihovo uresničevanje naravnane programa.

Kaj je levica v postsocializmu

Predvsem potrebujemo utemeljen odgovor na vprašanje kaj je levica v postsocializmu. Oblikovanje globalnega programa je bolj zapletena in zahtevnejša naloga, kot se je to zdela na začetku. Pod vprašajem so tudi pri nas tiste vrednote, ki so se še dolgo časa po spopadu s stalinizmom pred štirimi desetletji in po notranjem konfliktu z neostalinizmom ob koncu šestdesetih let zdele

nesporne, saj je v njih tudi pomemben del mednarodne strokovne in politične javnosti videl – in še danes vidi – pot k doseganju novih civilizacijskih, bolj humanih horizontov življenja. To so samouprava zasnovana na družbeni lastnini sredstev za proizvodnjo, pod vprašajem se je znašel tudi sam socializem itd.

Zavzemamo se za načela in cilje demokracijskega socializma, ki zapisano v prvem členu osnutka statuta skupaj z razčlenitvijo v programskih izhodiščih in s programom Za evropsko kakovost življenja, ki je veljavni program ZKS-SDP, služijo kot izhodišče za iskanje in oblikovanje odgovorov in rešitev ali alternativnih pobud na vsa tista številna pereča vprašanja, ki danes vzbujajo negotovost, nemir pa tudi upravičen strah pri vse večjem številu prebivalcev Republike Slovenije.

– Na prvem mestu so vprašanja povezana z delom, materialno in socialno varnostjo. Do konca leta bo nezaposlenost v marsikateri občini presegla kritično mejo 10%, pri tem pa je najhuje to, da niti s strani ZIS niti s strani republiškega izvršnega sveta ni nobenih trdnih zagotovil, da se bo to razsulo v kratkem zaustavilo.

– Grabljenje družbene lastnine je treba preprečiti. Od izvršnega sveta pričakujemo, da bo pripravil rešitve, ki bodo temeljile na strokovnih ekonomskih izhodiščih, ki bodo omogočale učinkovitejšo gospodarjenje, preprečile v bistvu roparsko prisvajanje in zagotovile socialno varnost brezposelnim in ustvarjale realno perspektivo za njihovo ponovno produktivno zaposlitev, ki jim edina lahko zagotovi varnost, družbi pa socialno, ekonomsko in politično stabilnost.

– Podpiramo odpravljanje krivic, nismo za nove krivice. Iz dela vladnih strank se potiskajo v ospredje ideološka vprašanja in vsiljujejo ideološki kriteriji pri reševanju sicer realnih razvojnih vprašanj. Tipičen primer takega pristopa je vprašanje vračanja nacionaliziranih nepremičnin, ki bo brez premišljene zgodovinske in pravne analize povzročilo vsaj toliko novih krivic kolikor bo odpravilo starih. S tem se soci-

alni izvori socialnih napetosti ne bodo blokirali ampak bo prihajalo do generiranja novih napetosti in konfliktov.

– Skrajnežem ni do pomiritve. Še bolj kot prej našeta vprašanja burkajo duhove na Slovenskem vprašanja povezana s spravo in pomiritvijo. Dejstvo je, da najbolj konzervativne politične sile na Slovenskem (očitka ne bi bilo upravičeno naslavljati vsem Demosovim strankam in celotnemu njihovu članstvu) politično zrelo in z dejanji številnih najuglednejših predstavnikov slovenske države in parlamentarne opozicije dokazano pripravljenost za spravo dejanja izkoriščajo kot poligon za rehabilitacijo domačega kvizlinštva in fašizma. Opravka imamo z nevarnim paradoksom, ki ga ne razume in ne sprejema niti domača niti evropska demokracijska javnost, vsi tisti posamezniki, civilnodružbeni gibanja in politične stranke, ki so v temelje svojih demokracijskih prepričanj, ureditev in programov vgradili antifašizem in obsodbo kvizlinštva kot temelj demokracijskega reda in povojne prosperitete v demokracijskih deželah Evrope. S tem med ljudmi le poglobljamo prepade in odpiramo rane, ki jih tudi v demokracijski ureditvi lahko zaceli le čas.

– Podpiramo zahteve za svoboden razvoj italijanske in madžarske narodne skupnosti, kar naj jim zagotovi tudi ustava RS.

– Brez avtonomije civilne družbe in stroke ni demokracije. Svoboda, enakopravnost in solidarnost, socialna pravičnost in demokracija, visok standard človekovih pravic in na njem zgrajena pravna država so izhodišče in merilo po katerem bomo oblikovali svojo politiko in svoje predloge in presojali politiko vlade v prihodnjem obdobju. Na podlagi teh izhodišč bomo tudi sodelovali in podpirali delovanje sindikatov.

Vse, ki se želijo podrobneje seznaniti z naštetimi usmeritvami vabim da se zglasijo na sedežu stranke:

ZKS-SDP Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 14, 61111 Ljubljana, telefon 213-966.

Stališča borcev do preimenovanja šol in drugih objektov, ki nosijo obeležja NOB

Nekatere osnovne šole na področju občine Ljubljana Vič-Rudnik so preko pristojnih organov v občini dale pobudo za preimenovanje šole, ki nosi ime posameznih udeležencev NOV ali enot NOV in PO Slovenije. Dve osnovni šoli (v Trnovem in Kolesiji) sta medtem že tudi preimenovani. Verjetno se bo takšna akcija začela tudi za preimenovanje ulic.

V predlogih za preimenovanje osnovnih šol se predlagatelji sklicujejo na to, da se šolam vrnejo krajevna imena in se odstranijo vsa politična in ideološka znamenja tem ustanovam. V načelu se z obema kriterijema strinjamo.

V kolikor bi razlog za preimenovanje bila tradicija in stara, med ljudmi splošno sprejeta in ustaljena imena šol, bi taka pobuda lahko bila opravičljiva. Pri tem pa mora biti prisotno dejstvo, da je veliko šol novih, zgrajenih iz samoprispevka in imajo od samega začetka, ali vsaj pretežni čas

sedanje ime. Zato naj bi se po tem kriteriju razpravljalo selektivno.

Popolnoma pa je nesprejemljiv drugi del utemeljitve za preimenovanje, vsaj v kolikor gre za imena padlih borcev NOV, imena enot in ustanov NOV Slovenije. Zato ni ne političnih in ne ideoloških razlogov. NOB in njeni udeleženci niso nikakršna ideološka kategorija. To je bil boj slovenskega naroda, boj vernikov in nevernikov, tako kristjanov kot tudi pripadnikov vseh drugih ver v Sloveniji, ateistov in med njimi tudi komunistov. Boj se je vodil proti okupatorju in njegovim pomagačem za svobodo, pa tudi boljše in pravičnejše prihodnosti Slovenije, za samostojnost in suverenost slovenskega naroda. Prvič v zgodovini smo med NOB Slovenci imeli svojo vojsko, s katero smo izbojevali osvoboditev izpod okupatorja in pridobili svojo republiko in oblast. To, da smo nekatere sestavine suverenosti in samostojnosti kasneje izgubili, ni rezultat NOB pač pa politike

po vojni. Poleg tega je NOV bila od zaveznikov priznana kot del velike protifašistične antihitlerjevske koalicije, katere zmaga v II. svetovni vojni je omogočila razvoj demokracije na Zahodu, v katero se tudi mi želimo vključiti.

Mnogi udeleženci NOV pa so v tej borbi za svobodo svoje domovine in širše, v boju vseh demokracijskih sil sveta proti fašizmu dali največ kar lahko človek da, to je svoje življenje. Sprašujemo se, komu je sedaj v napoto ta njihova žrtev. Kako naj bi njihova imena in njihova žrtev politično in ideološko obremenjevala šolo, njeno vzgojno in izobraževalno poslanstvo? Ali je slovenski patriotizem postal greh? Očitno so razlogi teh predlogov neke druge. Ideološki predznak ima v tem primeru lahko pobuda za preimenovanje, ne pa ime šole. Politično in ideološko vsebino sedanjega imena lahko vidijo le tisti, ki ne priznavajo NOB, čeprav je priznana od vseh zaveznikov v II. svetovni vojni. Le nenačelni poskusi razvrednotenja zgodovine, poskusi rehabilitacije izdajstva in kvizlinštva med II. svetovno vojno so lahko pravi vzroki za pobudo za preimenovanje. Taki nagibi pa dišijo po političnem revanšizmu. Preimenovanje bi bilo upravičeno le, če bi padli borci po katerih so imenovane šole storili karkoli nečistega v svoji preteklosti, bodisi pred vstopom v osvobo-

dilno gibanje ali med njim. To pa naj se dokaže. Tudi velikani naše zgodovine, kot so: Prešeren, Cankar, Trubar, Bleiweis, Maister in drugi so pripadali nekemu svetovnemu nazoru ali veri, vendar to njihove veličine prav nič ne zmanjšuje.

Tudi način, kako so nekateri poskušali izvesti preimenovanje ni v duhu demokracije, na katero se toliko sklicujemo

Menimo, da bi o tem le morali sodočiti krajanje s področja, kjer šole stojijo. Zato bi pred odločitvijo o spremembah morali sklicati zbor krajanov in prisluhniti njihovu mnenju in predlogom. Če bi se večina na takem shodu odločila za spremembo, nihče ne bo mogel oporekati legitimnosti takšne odločitve.

Občinska organizacija ZKB NOV je pristojne organe v občini seznanila s svojimi stališči do preimenovanja šol in drugih zadev, ki zadevajo odnos do NOB med II. svetovno vojno. Moramo povedati, da so stališča sprejeta z veliko razumevanja in dobre volje. Upamo, da bodo tako ravna tudi šole in eventualni pobudniki drugih predlogov za razna preimenovanja. To pa ne pomeni, da so borci apriori proti vsaki spremembi sedanjih nazivov in imen. O tem največ odločajo argumenti in volja občanov.

Predsedstvo ZKB NOV Ljubljana Vič-Rudnik